

העובדה שהם צילמו ותיעדו הכל — זה לא מובן לי.

מאז החלה הפרשה של אבי, אני מנסה להבין מה קרה בשואה. אני שואל, קורא ספרים, מדבר עם אנשים. שכן שלנו בקליבלנד הוא ניצול מחנה השמדה. יש לו בבית זיכרון מדהים משם: הוא הצליח לשמור את החלק התחתון של המדים שלבשו היהודים במחנות. ראית את זה פעם? זאת מין כותונת פסים. אצלו שררו רק המיכנסים.

ממש נדהמתי כשהוא הראה לי את זה. עמדתי כמה דקות חסר-מילים מולו. על המיכנסים היה סימן להיותו פולני. נראה שהם סימנו את האנשים במחנות על-פי לאומים. היה על זה גם מיספר, המיספר הסידורי של האסיר. הנה כותונת כזאת.

אני רוצה להתעכב על תמונות האנשים המופיעות פה. נאמר לי שתמונות של אחר העדים במישפטו של אבא — נרמה לי שהוא יעיד השבוע — מופיעה כאן. הוא אחד הניצולים היחידים ממחנה טרבלינקה. כן, הוא מעיד נגדו. הוא מתכוון להעיד שהוא איוואן האיום!

מה כתוב כאן? שהאוקראינים גילו אנטי-שמיות והתעללו ביהודים? אני יודע זאת, ואני מבין שלכן כועסים בישראל על האוקראינים — ובצדק. אבל לא צריך להאשים את מי שאינו אשם. כל מי שיחליף עימו כמה מילים, יתרשם כך מייד, את הדיברת עימו. נראה לך שהוא מסוגל היה לבצע את הוועות שאנחנו רואים עכשיו? הלוואי והוא היה יכול להתלוות אלינו לסיוור!

כל פעם שאני מתייאש, אני חושב על הכוח הנפשי העצום של אבא ומתחזק ממנו. אני אומנם חי עם זה מגיל 11, ולא רואה את הסוף, הפסקתי את לימודי-הכלכלה שלי אחרי שנתיים. המצב הכלכלי של מישפחתי החמיר, אבל אני חופשי. אני יכול ללכת איתך ליד ושמ, ולהבריל אלפי הברלות — להזמין ארוחת-ערב לאור הנרות. הוא כלוא מזה חודשים בתנאים

”יש כאן אחד העדים!” מישפטו של אבי, כך נאמר לי, מופיע בתמונה הזאת. הוא אחד הניצולים היחידים ממחנה-ההשמדה

הנוראיים ביותר: אין לו פרטיות מענימאלית, האור אצלו דולק 24 שעות ביממה. רק מזה אפשר להשתגע.

הם (הסוהרים) מפחדים שהוא ינסה להתאבד. אבא לא ינסה לשים קץ לחייו, לעולם! הוא איש רתי. על פי הדת האורתודוקסית, אסור לאדם לשים קץ לחייו. חוץ מזה, שהוא מאמין שצדקתו תצא לאור.

הוא אדם עליו, אופטימי. אני יודע שאנשים לא מכינים מדוע הוא מחייך במהלך המישפט, שם נשמעים דברים איומים שגורמים לי — אני יושב מאחוריו במישפט — צמרמורת. זה אבא, ככה הוא.

תחשבי רק על כך שגם אם יוכה — הוא אדם חסר-אורחות, ואז יתחיל סיפר חדש, מסובך לא פחות: נצטרך לפתוח בתהליך מישפטי ממושך שיאפשר לו לשוב ולהיות אמריקאי. בנתיים נצטרך למצוא עבורו מקום מגורים בארץ אחרת. זה במיקרה הטוב...

לפעמים אני תוהה איך המצב הזה התלבש דווקא עלינו. כמה שזה יישמע לך מוזר, דווקא עכשיו חל שיפור ביחס אל מישפחתי. לפני המישפט היו בתיקשורת רק תיאורי-וועה על ההאשמות נגד אבא. עכשיו התחילו לכתוב ולשרר בקליבלנד (מקום מגורי המישפחה בארצות-הברית), באירופה וכישראל גם על הצד האנושי, על מה שעובר על מישפחתי.

פרט לקליבלנד, המישפט כמעט שלא זוכה לסיקור בארצות-הברית. לא נוח כנראה בכל הפרשה. ארצות הברית הסתכנה עם המיקרה של אבא, הסגירה אותו לישראל, שזו תשבור לעצמה את הראש, ולא רוצה לדעת יותר מקיומו של התיק.

אני מנסה ללמוד כעת איך עובדים עם התיקשורת: עם מי לדבר, מתי, על מה לדבר. איך לעזור לאבא.

דווקא עכשיו, אחרי מה שראיתי בידושים, אני משוכנע יותר מתמיד: אבא שלי לא היה מסוגל לבצע טטיות כאלה. אין לי צל של ספק שיש כאן טעות נוראית: הוא לא איוואן האיום!

מחנה סוב'יבור סימנו שם את האסירים על-פי לאומיותם, אני חושב. לומדים אצלנו על השואה בבית הספר, אבל לא מספיק. מאז התחילה הפרשה, אני קורא כל מה שאפשר.

”אבא לא היה מסוגל!” לבצע טטיות כאלה. אחרי אני משוכנע יותר מתמיד שיש כאן טעות נוראה — הוא לא איוואן האיום!

טרבלינקה. כן, הוא מעיד נגד אבי. הוא מתכוון להעיד שאבי הוא איוואן האיום! לשאול את אבא אם זו האמת? השתגעתי? איך יכולתי להסתכל בעיניים של האבא העדין שאני מכיר, ולשאול: האם אתה המיפלצת?

”חיות אדם!” אלה היו אנשים חולים, פשוט אנשים חולים... העובדה שהם תיעדו וצילמו הכל — לא מובנת לי בכלל. הניסויים שהם ערכו על בני-אדם מוכיחים על מוח חולני!

”קראתי על מישפט אייכמן!” וגם על מישפט טי נירנברג, אך שם נשפטו פושעי-מלחמה. במישפט אייכמן לא התעוררה בעיית זהותו.